Datum
2026-10-26

Dnr
MUCF 1283/26

Remiss av SOU 2026:34 Nya nätbrott och andra åtgärder för genomförandet av direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors, MUCF, yttrande utgår från myndighetens uppdrag att verka för att unga ska få goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt att stärka det civila samhällets förutsättningar.

MUCF:s uppdrag omfattar ungdomspolitiken, civilsamhällespolitiken, politiken för nationella minoriteter och trossamfundspolitiken. MUCF uppdrag omfattar ungdomspolitiken, civilsamhällespolitiken, politiken för nationella minoriteter och trossamfundspolitiken. Inom dessa områden ska myndigheten ta fram, samla och sprida kunskap, bidra till samordning av statliga insatser samt vara pådrivande och stödjande gentemot myndigheter, kommuner, regioner, det civila samhällets organisationer och andra relevanta samhällsaktörer.

Remissyttrande över SOU 2026:34 Nya nätbrott och andra åtgärder för genomförandet av direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) tillstyrker i huvudsak utredningens förslag.

MUCF bedömer att förslagen kan bidra till ett stärkt skydd mot våld och andra kränkningar, inte minst i digitala miljöer. Myndigheten vill samtidigt framhålla vikten av att genomförandet av förslagen sker med ett tydligt barn- och ungdomsperspektiv och att särskild hänsyn tas till grupper av unga som löper förhöjd risk att utsättas för våld och kränkningar. MUCF vill också betona civilsamhällets betydelse i det förebyggande arbetet och i stödet till våldsutsatta.

De föreslagna nya brotten

MUCF ser positivt på förslagen om att införa de nya brotten olaga övervakning, nättrakasserier, olaga identitetsexponering och könsbaserat näthat. Myndigheten bedömer att framför allt förslagen om nättrakasserier och könsbaserat näthat har tydlig relevans för barn och ungas levnadsvillkor och trygghet i digitala miljöer.

Digitala miljöer utgör en central del av ungas vardag och är viktiga arenor för sociala relationer, identitetsskapande, informationsinhämtning, organisering och

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)
Besöksadress Stockholm: Torkel Knutssonsgatan 39, 118 49 Stockholm | Besöksadress Växjö: Liedbergsgatan 4, 352 30 Växjö
Postadress: Box 206, 351 05 Växjö | tfn 010-160 10 00 | info@mucf.se | www.mucf.se

samhällsdeltagande. Samtidigt kan barn och unga vara särskilt utsatta för hot, trakasserier, sexuella kränkningar och andra former av digitalt våld. MUCF bedömer därför att ett tydligare straffrättsligt skydd mot sådana handlingar kan bidra till att stärka ungas trygghet och möjligheter att delta i det digitala samhällslivet.

MUCF vill särskilt uppmärksamma förslaget om nättrakasserier. Samordnade digitala angrepp kan få stora konsekvenser för den som utsätts och riskerar att begränsa ungas möjligheter att uttrycka sig och delta i digitala sammanhang. Även förslaget om könsbaserat näthat är angeläget ur ett ungdoms- och jämställdhetsperspektiv.

Olaga övervakning är särskilt relevant i förhållande till våld i ungas partnerrelationer, där digital kontroll och övervakning kan utgöra en del av ett större mönster av kontroll, hot och våld.

Förslaget om olaga identitetsexponering är även relevant ur ett civilsamhällesperspektiv. Hot, trakasserier och spridning av personuppgifter kan drabba personer på grund av deras engagemang i exempelvis ungdomsorganisationer, trossamfund och andra civilsamhällesorganisationer. Ett stärkt skydd mot sådana angrepp kan därför också bidra till att värna möjligheterna till organisering, opinionsbildning och deltagande i det demokratiska samhället.

MUCF vill samtidigt framhålla att ett förstärkt straffrättsligt skydd behöver kombineras med förebyggande och kunskapshöjande insatser. Barn och unga behöver få kunskap om vilka handlingar som är brottsliga, vilka rättigheter de har och vart de kan vända sig om de utsätts.

Barn och unga i digitala miljöer

Barn och unga tillbringar en betydande del av sin vardag i digitala miljöer. Digitala plattformar är viktiga arenor för sociala relationer, identitetsskapande, informationsinhämtning och delaktighet, men innebär samtidigt risker för utsatthet.

MUCF ser därför positivt på att det straffrättsliga skyddet förstärks genom bland annat de föreslagna bestämmelserna om nättrakasserier, olaga identitetsexponering och könsbaserat näthat samt genom ett förstärkt skydd mot spridning av intimt eller manipulerat material utan samtycke. För unga kan sådana gärningar få särskilt allvarliga konsekvenser eftersom den digitala och fysiska vardagen ofta är nära sammanlänkade.

MUCF har i tidigare remissyttranden om brottslighet i digitala miljöer framhållit att barn och unga kan ha begränsade möjligheter att överblicka konsekvenserna av sitt handlande och att digitala miljöer bland annat kännetecknas av snabbhet, anonymitet och begränsad

vuxennärvaro. MUCF har också betonat att straffrättsliga åtgärder behöver kombineras med ett brett förebyggande arbete och ett tydligt barnrättsperspektiv.

MUCF anser att dessa utgångspunkter är relevanta även för förevarande förslag.

Information och stöd behöver vara tillgängligt för unga

Ett förstärkt straffrättsligt skydd behöver kompletteras med information som gör det möjligt för barn och unga att förstå vad som utgör ett brott, vilka rättigheter de har och vart de kan vända sig för att få stöd eller göra en anmälan.

Informationen behöver vara åldersanpassad, lättillgänglig och utformad med hänsyn till att ungas förutsättningar varierar. Det gäller särskilt unga med funktionsnedsättning, unga hbtqi-personer, unga som är nya i Sverige och unga som befinner sig i andra utsatta livssituationer.

MUCF anser att information om hur en utsatt person kan anmäla brott behöver vara lätt att förstå och att kunskapen om olika gruppers särskilda sårbarhet behöver vara tillräcklig hos rättsväsende och stödverksamheter.

MUCF anser att barn och unga bör vara en särskilt prioriterad målgrupp i de informations- och kunskapshöjande insatser som föreslås med anledning av de nya nätbrotten.

Förebyggande arbete och MUCF befintliga verktyg

MUCF välkomnar utredningens bedömning att de nya straffbestämmelserna behöver kombineras med förebyggande och kunskapshöjande insatser.

MUCF bedriver redan verksamhet som kan bidra till detta arbete.

Rätt att veta! är ett utbildningspaket som ger yrkesverksamma och ideellt engagerade som möter unga konkreta verktyg och stöd för samtal med unga. Utbildningspaketet behandlar bland annat sexuell utsatthet, hedersrelaterat våld och förtryck, barn- och tvångsäktenskap, könsstympning samt våld i ungas partnerrelationer. Inom ramen för Rätt att veta! finns även stöd om digitalt sexuellt våld och om hur vuxna kan upptäcka, fråga om och samtala med unga om sexuell utsatthet.

MUCF har även arbetat med frågor om nätkränkningar och har finansierat utvecklingen av Näthatshjälpen, som ger information och konkreta verktyg till personer som utsatts för hat och kränkningar på nätet.

MUCF bedömer att dessa befintliga strukturer och kunskapsstöd bör beaktas när de informations- och kunskapshöjande insatser som följer av direktivet utvecklas. Att använda och vid behov vidareutveckla redan etablerade verktyg kan bidra till ett mer sammanhållet och effektivt förebyggande arbete.

Våld i ungas partnerrelationer

MUCF vill särskilt uppmärksamma våld i ungas partnerrelationer.

Våldet kan vara fysiskt, psykiskt, sexuellt eller digitalt. För unga kan digital kontroll, hot, trakasserier, spridning av bilder och annat digitalt våld vara en integrerad del av våldet i en relation. Gränsen mellan våld online och offline är därför inte alltid relevant ur den utsatta ungas perspektiv.

MUCF anser att genomförandet av direktivet bör utgå från denna helhetssyn. Yrkesverksamma och ideellt engagerade som möter unga behöver kunskap både om traditionella former av våld i nära relationer och om hur våldet kan utövas genom digitala verktyg och plattformar.

Det är också angeläget att det förebyggande arbetet inte enbart riktas mot potentiella brottsoffer. Insatser behöver även behandla normer kring kön, maskulinitet, relationer, sexualitet och samtycke samt ge vuxna verktyg för att samtala med unga som utövar eller riskerar att utöva våld.

Särskilt utsatta grupper av unga

MUCF vill understryka att barn och unga inte är en homogen grupp.

Vissa grupper kan möta särskilda hinder när de utsätts för våld eller försöker söka stöd. Det kan exempelvis handla om unga med funktionsnedsättning, unga hbtqi-personer, unga som är nya i Sverige, unga som lever i en hederskontext och unga i socioekonomiskt utsatta livssituationer.

Utsattheten kan dessutom vara sammansatt. En ung person kan samtidigt utsättas för exempelvis sexuellt våld, hot, kontroll, diskriminering och digitala kränkningar.

MUCF anser därför att ett intersektionellt perspektiv bör finnas med i genomförandet av förslagen och i de utbildnings- och informationsinsatser som tas fram.

Civilsamhällets betydelse

MUCF delar utredningens bedömning av civilsamhällets betydelse i arbetet mot våld.

Civilsamhällets organisationer – exempelvis kvinno- och tjejjourer, brottsofferjourer, ungdomsorganisationer och organisationer som arbetar med hbtqi-personer, personer med funktionsnedsättning eller andra särskilt utsatta grupper – har ofta kunskap, förtroende och kontaktvägar som offentliga aktörer saknar.

För unga kan en ideell organisation dessutom vara den första aktör som den utsatta berättar för eller söker stöd hos.

MUCF vill därför understryka att civilsamhällets organisationer inte enbart bör betraktas som utförare eller komplement till offentliga stödinsatser. Deras erfarenheter och kunskap bör tas tillvara även vid utformning, genomförande, uppföljning och utvärdering av de åtgärder som följer av direktivet.

Det ligger också i linje med direktivets krav på regelbundna samråd och samarbete med civilsamhällets organisationer.

För att civilsamhället långsiktigt ska kunna bidra i arbetet behöver det finnas rimliga och förutsägbara förutsättningar för organisationernas deltagande. Särskilt mindre organisationer och organisationer som företräder grupper med särskild utsatthet behöver ges faktiska möjligheter att medverka.

Sammanfattande bedömning

MUCF tillstyrker i huvudsak utredningens förslag och bedömer att de kan bidra till att stärka skyddet mot våld och kränkningar, särskilt i digitala miljöer.

I detta ärende har generaldirektör Magnus Jägerskog beslutat. Remissamordnare Kenneth Condrup har varit föredragande. Stabschef Stefan Holmgren och utvecklingsledare Madeleine Söderberg har deltagit i den slutlig behandlingen.

Magnus Jägerskog

Generaldirektör

Kenneth Condrup

Remissamordnare